

Sláva Koubek

P O V Í D K Y

NEOBVYKLÉ SETKÁNÍ

Po jedné ze svých zahraničních návštěv, kdy většinou cestoval autobusem, se tentokrát vydal na cestu domů vlakem. Jak bylo jeho zvykem, důkladně se na všechny podrobnosti předem připravil. Nejprve využil k informacím telefonu, potom se řádně seznámil se spojením prostřednictvím internetu a nakonec si došel pro úplné informace osobně na vlakové nádraží. Dostalo se mu vyčerpávajících podrobností o spojení z úst příjemné dámy středních let, která mu ještě pro jistotu všechna spojení, přestupy a návaznosti vytiskla a dala sebou. Takto vyzbrojen předem, v klidu domova, se mohl rozhodnout, jak vlastně pojedě. Rozhodl se nakonec pro zpáteční cestu mezinárodním rychlíkem, kterému na jihu říkají „Intercity“ a který končí ve Vídni na nádraží „Südbahnhof“. To ho uklidnilo, protože před několika lety na tomto nádraží byl a jak jednou někde byl, měl pocit, že se tam už vyzná. Orientace ve Vídni mu nedělala nikdy žádné problémy, takže i návazný spěšný vlak z Vídně přes Gmünd domů, který má odjezd z nádraží „Franz Josef Bahnhof“ by měl stihnout. Zakoupil si tedy předem jízdenku s místenkou dlouho před cestou a byl si jist, že je na vše připraven. I přišel kýžený den „D“, kdy se vracel. Na nádraží v Zagrebu našel bez problémů mezinárodní rychlík a nastoupil.

Usadil se ve vagónu, kde byla půlka kuřáckých kupé a půlka nekuřáckých, do nekuřáckého, otevřel okno a pozoroval nádražní perón a spěchající cestující. Vždy mu dělalo radost pozorovat lidi na nádraží, ať autobusovém, či vlakovém a v hospodách a odhadovat, podle jejich chování, profese, či momentální nálady, nebo jejich hnutí mysli. Je to nesmírně zajímavé a přitom se člověk u toho nemůže nikdy nudit. Tak tomu bylo i tentokrát. Lidé pobíhali, kufry vláčeli za sebou a hledali místo, kam by se posadili. Bavil se tím, jak dlouze vybírali místo a přitom vlastně byl vlak téměř poloprázdný. Nikdo z cestujících však k němu do kupé nenastoupil a tak byl v kupé sám. Nijak mu to nevadilo neboť byl plný dojmů z návštěvy a byl vlastně rád, že si může v klidu přemýšlet, vybavit si všechny detaily a vzpomínky utřídit a uložit do paměti.

Vlak se rozjel a on se bavil pozorováním krajiny, kterou projížděl a vzpomínal na uplynulé dny návštěvy. Netrvalo to snad ani půl hodinky, když přišel průvodčí zkontrolovat jízdenku a pak najednou už byli v kupé zase celníci. To vlak zastavil na Chorvatsko – Slovinské hranici. To nutné vyrušení celníků mu přišlo vhod, i když přerušilo jeho myšlenky a tak se vydal, když se vlak zase rozjel, po vagónu, aby se podíval, ve kterém kuřáckém kupé by bylo nejpříjemnější vykouřit cigaretu. V každém z těch pěti kuřáckých kupé bylo po dvou až třech lidech, jen v jednom seděl sám muž, tak pětadvaceti až třicetiletý. Byl sportovně oblečený, tmavovlasý, štíhlé postavy a sympatického, dobrosrdečného obličeje. Otevřel dveře kupé a zeptal se nejprve česky, zda si u něho v kupátku může zakouřit. Muž se usmíval a tvářil se nechápavě a proto to opakoval ještě německy. Muž zareagoval souhlasem a tak se posadil proti němu a vyndal z kapsy cigarety, nabídl spolucestujícímu, který nabízenou cigaretu přijal a zapálil si. Ta nabídnutá cigareta, to už měl ze svých cest vyzkoušeno, je vždy prvním krokem k odstranění nedůvěry a zahájení konverzace. Pokuřovali a povídali si kam který jede a odkud a potom přešli na všeobecné informace a postřehy ze země, kde žijí. Muž byl Slovinec, pracující v Německu a jel ze Zagrebu do Ljubljany. Bylo to velice příjemné seznámení, ale to už vlak zase zastavoval a muž se loučil, škoda. Když se dal vlak zase do pohybu, vrátil se zpět do svého kupé a oddal se opět vzpomínání a pozorování ubíhající krajiny. Byla půvabná, zvláště, když vlak přijížděl údolím Alp k Rakouskému území. Po nezbytné kontrole rakouských celníků vlak několik desítek minut stál na malém, malebném nádraží. Jak vyzoroval, střídala se zde osádka vlaku. A pak už vlak uháněl, jako správný rychlík, rakouským územím směrem k Vídni.

Bylo nějak kolem poledne a na něho přišel hlad. Vydal se tedy pomalu k jídelnímu vozu. Byli tam snad tři, či čtyři cestující a spousta volných míst. Usadil se ke stolečku pro dva a objednal si oběd. Než mu číšník přinesl jídlo, pozoroval osazenstvo. U protějšího stolku pro čtyři, seděl muž asi padesátiletý, před sebou kávu, kouřil a na stole vybalený snad celý obsah příručního kufříku se spoustou papírů a kalkulačkou. Pořád něco počítal a stále psal poznámky. U dalšího stolečku seděla mondénní dáma už značně ve věku, kouřila cigaretu v dlouhé špičce a upíjela víno. Vypadala, jako kdyby právě vystoupila ze secesního obrazu. V době jednadvacátého století dost komicky. Dalšími hosty jídelního vozu byli muž a žena středních let, kteří si nikoho nevšímalí, jen byli soustředěni na obsah svých talířů a s viditelnou chutí obědvali. Malou chvíli po něm přišel mladík, vysoký, štíhlý, který se posadil ke stolku, čelem proti němu. Měl tedy dostatečnou možnost si ho prohlížet, což také činil. Mladík se chvíli dohadoval s číšníkem, jak postřehl, snažili se vzájemně si porozumět a nakonec ukázal číšníkovi v ruce nějaké peníze. Číšník si vzal z jeho ruky nějaké mince a vzápětí přinesl

mladíkovi čaj. Ten vypadal spokojeně, nacpal si lulku a zapálil. Popíjel čaj a labužnický kouřil, jako typický Angličan. Ale to už mu číšník přinesl jídlo a tak zanechal pozorování a pustil se do jídla. Když se najedl, popíjel pivo, kouřil cigaretu a pokračoval v pozorování. Čas mu tím rychle utíkal a tak posléze zaplatil a vrátil se nazpět do kupé. Tam už nebyl sám, ale naproti jeho místu seděly dvě starší Rakušanky, kterým svým příchodem přerušil rozhovor. Odpověděly mu na pozdrav a pokračovaly klidně dál, jako by tam byly samy. Typický rozhovor dvou drbajících, neboť mlely neustále o společných známých a nenechaly na nich nitku suchou, jak se říká. Raději zavřel oči a snažil se vypnout a spát. Moc se mu ale usnout nepodařilo, jen přestal vnímat ty dva ženské hlasy a odpočíval.

Vlak vjížděl do Vídně a po chvíli zastavil. Vystoupil, nijak se nezdržoval a spěchal do haly, protože měl jen necelou hodinu na přestup. Ale jen se dostal do haly, zůstal stát, jako opařený. Místo jednoho východu tu byly najednou tři a k tomu byla hala celá zmodernizovaná s pohyblivými pásy a schodišti. „Tak a teď babo rad!“ pomyslel si a chvíli přemýšlel, který východ je ten správný z nádraží k centru. „Líná huba, holé neštěstí, říkávala babička,“ prolétlo mu hlavou a spěchal ke stánku s tabákem. Byla tam prodavačka příjemného zjevu a tak se jí rovnou zeptal:

„Prosím vás, kterým východem mám jít a čím se potom dostanu na nádraží Franz-Josef-Bahnhof?“

„Vyjdete prostředním“, odpověděla a ukázala rukou a pokračovala: „dál potom pojedete tramvají „T“. Zastávka je hned proti východu.“

Poslechl a šel rychle k východu. Před nádražní budovou bylo parkoviště plné zaparkovaných taxíků, taxikář však ani jeden a zastávku tramvaje také neobjevil. Neměl vůbec ponětí, kde je. Kolem jen samé vysoké činžáky, které mu zakrývaly pohled na dominantu Vídně – St. Stephansdom. Byl naprosto bezradný, minuty utíkaly a zmocňoval se ho děs, že nestihne vlak do Gmündu. Vtom se objevil taxík. Zastavil na parkovišti, vystoupil z něj pán tak pětadesátiletý, hustých šedivých vlasů, galantně otevřel dveře u spolujezdce a pomohl vystoupit dámě v módním kloboučku. Vzal její cestovní tašku a nabídl jí rámě, aby jí doprovodil ke vchodu do nádraží. Tam jí předal tašku, dvorně políbil ruku a vracel se zpět k taxíku. „Hochu, rychle, teď a nebo nikdy!“ blesklo mu hlavou a rozeběhl se k taxíku. U auta byli oba skoro současně.

„Prosím vás, jste volný? Mohl byste mě vzít na Franz-Josef-Bahnhof? Mám málo času, musím stihnout vlak do Gmündu.“ vyhrkl německy téměř jedním dechem.

Taxikář se na něho zkoumavě podíval a odpověděl: „Prosím, nastupte si.“

Nastoupil a taxikář se rozjel. Když vyjeli z parkoviště a dostali se na příčnou ulici, uviděl věž Stephansdomu a byl už klidný. Už věděl, kde je a dokázal se orientovat. Viditelně ho to uklidnilo. Taxikář se ho ještě zeptal:

„V kolik vám odjíždí ten vlak?“

„Pět minut po třetí,“ odpověděl.

„To stihneme!“ konstatoval taxikář a už nějakou chvíli nemluvili. On pozoroval okénkem ulice centra Vídně, kudy projížděli a cítil na sobě pohledy taxikáře, který ho pozoroval ve zpětném zrcátku.

Najednou taxikář přerušil ticho a naprosto perfektní češtinou povídá: „Máte velice zřetelnou auru. Jste laskavý člověk a podle vaší vitality soudím, že pracujete s mladými lidmi. Jste tedy profesor?“

„Proboha, jak jste poznal, že jsem Čech? To mám tak špatnou německou výslovnost? A jak to že vy tak perfektně ovládáte češtinu, jste Čech?“ udiveně odpověděl a bylo na něm zřejmě velice patrné, jak byl překvapený.

Taxikář se zasmál a odpověděl. „Vůbec nemáte špatnou výslovnost, podle vaší Němčiny bych typoval, že jste Angličan. To vaše aura vás prozradila. Nejsem Čech. Moje maminka byla Rakušanka a tatínek Maďar. Doma jsme mluvili maďarsky a německy a ve škole jsem se učil slovensky a rusky, bydleli jsme totiž na Slovensku. Česky jsem se naučil za Dubčeka, když jsem byl na Ministerstvu zahraničních věcí v Praze. Potom jsem byl na velvyslanectví ve Španělsku, tam jsem se naučil španělsky a Pak několik let v Paříži, tam jsem zase mluvil francouzsky a nakonec v Londýně, kde jsem se naučil anglicky. No a teď žiju ve Vídni. To si vzpomínám na dobu, kdy jsme měli povinnou ruštinu ve škole, nakonec tu dobu musíte taky pamatovat. První dva roky jsme měli soudružku učitelku, jak jsme museli říkat, to ještě šlo, ale třetí rok jsme dostali učitele. Byl to chlap, kterého jsme neměli moc rádi. Jednou jsme se s kamarádem domluvili a přivedli jsme mu do hodiny Ruštiny našeho vlčáka. To byl poprask! Ale mělo to ještě dohru, protože asi za dva dny se ve vysílání rozhlasu Svobodná Evropa objevila zpráva, že komunisti v Československu už jsou tak fanatičtí, že učí Rusky i psy. Stalo se to v té a v té škole. Učitel nás potrestal tím nejhroznějším způsobem. Museli jsme se učít

z paměti v originále ruské klasiky. Dodnes si to pamatuji..." odmlčel se a naprosto plynule přešel na Ruštinu a vyprávěl, jakoby četl text. On ho chvíli poslouchal a pak ho přerušil slovy:

„Znám! To je Šolochov – první kapitola Tichého Donu,“ a pokračoval: „Astrižen po posledněj modě, kak dendy londonskij adět i nakanec uviděl svět: On po francuzki sověřšeno, mog izvjasnjatsja i pisal, lehko mazurku tanceval i klaňal sa neprinužd'ono. No svět rešil, što on učon i očej mil..."

„Jistě“, zasmál se taxikář, „to je přece Oněgin Alexandra Sergejeviče Puškina!“ a zase pokračoval plynulou Němčinou básní klasika německé literatury. On ho chvíli poslouchal a poznal:

„Vím! To je přece Rilke, básník romantik a zase pokračoval on básní, kterou si pamatoval ještě ze školy a která se mu tehdy nejvíc líbila. Taxikář ho přerušil a povídá:

„Ano, to je Heinrich Heine, toho mám taky moc rád.“

„Prosím, vás, už dost! Tímto mé jazykové znalosti končí! Dál už nevládnou. Můžete mi říct, proč vlastně vy, člověk s takovými znalostmi a rozhledem děláte taxikáře? zeptal se nakonec.

„Víte, já mám 8000 Schillinků důchodu a s tím se ve Vídni žít nedá. A taxikařina je nesvobodnější povolání. Když chcete, pracujete, když nechcete, nepracujete. Nikdo vás nehoní, nekomanduje, nekontroluje. Koho chcete, toho naložíte, kdo se vám nelíbí, toho prostě nevezmete. A můžu se taky něco zeptat? Vy na tom taky nejste jako pedagogové, nic moc. Kdo vám to vlastně platí, ten taxík, myslím,“ odmlčel se a pozoroval ho v zrcátku.

„No, jsem na tom asi jako vy, jenže v korunách. A kdo mi to platí? Já sám přece. Byl jsem soukromě v Chorvatsku a protože jsem se bál, že bych to normálním dopravním prostředkem nestihl, tak jsem požádal vás.“ odpověděl.

„Já jsem si to myslel, proto jsem to vzal zkratkama. To víte, kdybyste byl anglický nebo americký turista, to bych si vás pěkně povozil. A heleďte, nádraží je před námi. To nám to krásně uteklo,“ řekl a zastavil taxík před nádražím. „Dáte mi 120 Schillinků a přeji vám šťastnou cestu domů.“

„Já vám moc děkuji,“ odpověděl, zaplatil a dodal: „Přeji vám, abyste měl alespoň někdy takovou radost, jakou jste vy dnes způsobil mě. Máte obrovský dar, dodávat energii. Moc vám děkuji a přeji pevné zdraví a snad nashledanou,“ a podal mu ruku na rozloučenou.

Taxík se rozjel a on ještě zamával a pak už vešel do nádražní haly. Vyšlo to tak perfektně, že měl vlastně ještě 12 minut čas a tak si zašel koupit něco ke čtení. Usadil se ve vlaku, vlak se rozjel a on si, jako vždy přehrával v paměti prožitá setkání. Musel na toho taxikáře pořád myslet a jen litoval, že si nevzal od něho vizitku, aby měl možnost kontaktu, až zase bude ve Vídni. Než byl ukolébán jedoucím vlakem ke spánku, prolétlo mu hlavou: „Bylo to velice zvláštní setkání, ale z aury přece nemůže poznat národnost. To jen tak říkal. Má jen perfektní schopnost dedukce!“